

Bulletin Slovenskej zoologickej spoločnosti pri SAV 1/2018

Obsah

SZS má nový peňažný účet	1
Členská základňa SZS a úhrada členských poplatkov	1
<i>algd</i> : Výročia, ktorá si pripomíname: rok 2017	2
Alexander L. G. Dudich: Belius translatus an perversus?	4
<i>algd</i> : Quo vadis Výskumná stanica ÚEL SAV v Starých Horách	8
Zoológia 2018	13
Súťaž RSVS pre mladých vedeckých pracovníkov a doktorandov	13
Nová zoologická literatúra	14

* * *

SZS má nový peňažný účet

Slovenská zoologická spoločnosť pri SAV má od januára tohto roka vedený nový bankový účet vo FioBanke. Týmto účtom bol nahradený predchádzajúci účet vedený v Slovenskej sporiteľni, ktorý bol 7. marca 2018 zrušený. Dôvodom pre zrušenie účtu v Slovenskej sporiteľni boli enormne vysoké poplatky za jeho vedenie a využívanie, ktoré sa šplhali na 8,- až 10,- EUR mesačne. Vedenie a bežné využívanie účtu vo FioBanke je bez akýchkoľvek poplatkov. Preto pre všetky platby súvisiace s činnosťou spoločnosti a vašim členstvom v nej používajte výlučne nový účet spoločnosti vo FioBanke.

Podrobné údaje o novom účte SZS:

Názov účtu: Slovenská zoologická spoločnosť pri SAV

Typ účtu: bežný

Mena účtu: EUR

Dátum zriadenia: 29.1.2018

Aktuálny úrok: 0 %

Majiteľ: Slovenská zoologická spoločnosť pri SAV

Číslo účtu: 2201376337/8330

IBAN: SK73 8330 0000 0022 0137 6337

BIC: FIOZSKBAXXX

Adresa banky: Fio banka, a.s., pobočka zahraničnej banky, Nám. SNP 21, 811 01 Bratislava

predsedníctvo SZS

* * *

Členská základňa SZS a úhrada členských poplatkov

K **1. januáru 2018** má Slovenská zoologická spoločnosť pri SAV **95 členov**, z ktorých je **81 riadnych** a **14 čestných**. Čestnými členmi spoločnosti sú Ľubomír Brtek, Dušan Cyprich, Alexander Dudich, Zora Feriancová-Masárová, Karol Hensel, Ladislav Jedlička, Branislav Matoušek, Martin Novacký, Ivan Országh, Jan Pinowski, Jozef Sládek, Andrej Stollmann, Jaroslav Svatoň a Marian Vranovský. Eugene K. Balon, zosnulý v roku 2013, bol tiež čestným členom spoločnosti.

V priloženej tabuľke predkladáme prehľad platieb členských poplatkov riadnych členov SZS v rokoch 2014 až 2018. Za roky 2012 a 2013 nevidujeme žiaden nedoplatok, za rok 2014 8, za rok 2015 17, za rok 2016 30 a za rok 2017 44 nedoplatkov. V prípade zistenia akýchkoľvek nezrovnalostí kontaktujte prosím predsedu SZS.

Prosíme členov SZS o úhradu nedoplatkov členských príspevkov za roky 2014–2017 a o úhradu za rok 2018. Predsedníctvo SZS v tomto roku vyhodnotí platenie členských príspevkov a pristúpi k príprave návrhov na vylúčenie členov spoločnosti, ktorí členské príspevky neuhradili za viac ako 2 roky (čl. 5 ods. 2 písm b) Stanov SZS) a nepotvrdia tak svoj záujem o pokračovanie členstva v SZS. Návrhy budú predložené na schválenie valnému zhromaždeniu SZS, ktoré sa bude konať v novembri t.r. v rámci kongresu „Zoológia 2018“ vo Zvolene. Zároveň upozorňujeme, že zvýhodnený kongresový poplatok na tento pripravovaný kongres si

budú môcť uplatniť len členovia spoločnosti s uhradeným členským poplatkom za rok 2018 a bez nedoplatkov za predošlé roky.

Pri uhrádzaní členského poplatku zaplatíte príspevok vo výške 10,- €/rok na účet SZS vedený vo FioBanke. Do správy pre prijímateľa uveďte **meno** a **priezvisko** a „SZSrok(-y)_za_ktoré_členské_hradíte“. Číslo účtu SZS vo formáte IBAN je

SK73 8330 0000 0022 0137 6337

Všetci noví (aj staronoví) záujemcovia o členstvo v SZS sú vítaní! Každý sa môže stať členom spoločnosti. V prípade záujmu vyplňte 1-krát prihlášku (nájdete ju na konci každého bulletinu) a zašlite ju poštou alebo naskenovanú e-mailom na adresu predsedu SZS:

Vladimír Kubovčík, predseda SZS
Fakulta ekológie a environmentalistiky
Technická univerzita vo Zvolene
T. G. Masaryka 20117/24
960 53 Zvolen
kubovcik@tuzvo.sk

Vopred Vám za úhradu členských poplatkov ďakujeme!

predsedníctvo SZS

Prehľad platieb členských poplatkov členov SZS v rokoch 2014 až 2019 (stav k 13. 5. 2018; uhradené poplatky za roky 2012 a 2013 nie sú uvedené)

Meno	Priezvisko	členský poplatok za rok *					
		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Michal	Ambros	10	10	10	10		
Gabriela	Augustiniová	10	10	-10	-10		
Peter	Bačkor	10	10	-10	-10		
Ivan	Baláž	10	10	10	10	10	
Beáta	Baranová	10	-10	-10	-10		
Danica	Božová	10	10	10	-10		
Ľudmila	Černecká	-10	-10	-10	-10		
Helena	Čičková		10	10	-10		
Marek	Čiliak	10	10	10	10		
Stanislav	David	10	10	10	-10		
Miroslav	Demko	-10	-10	-10	-10		
Tomáš	Derka	10	10	10	-10		
Katarína	Dvořáčková			10	-10		
Marek	Dzurenko			10	-10		
Jakub	Fedorčák		10	-10	-10		
Valerián	Franc			10	10		
Miroslav	Fulín	10	10	10	-10		
Nela	Gloriková	10	10	10	10		
Katarína	Gregušová		10	10	-10		
Juraj	Hajdú				10		
Jozef	Halgoš	10	10	-10	-10		
Vladimír	Hemala				10		
Karol	Hensel	10	-10	-10	-10		
Martin	Hromada		10	10	10		
Veronika	H. Sládkovičová				10	10	
Marta	Illyová				10		
Ladislav	Jedlička	10	10	10	10		
Peter	Juhas	10	10	10	10	10	10
Ján	Kadlečík	10	10	10	10		
Jakub	Kameníšťák	10	10	10	10		

Meno	Priezvisko	členský poplatok za rok *					
		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dušan	Karaska	10	10	-10	-10		
Matej	Kautman	10	10	-10	-10		
Ján	Kautman	10	10	10	10		
Jozef	Klembara	10	10	10	10		
Peter	Klimant	10	10	10	10		
Ľudovít	Kocian	10	10	10	10	10	
Jana	Kočíšová	-10	-10	-10	-10		
Stanislav	Korenko	10	10	-10	-10		
Martin	Korňan	10	10	10	10	10	
Vladimír	Kováč	10	-10	-10	-10		
Peter	Krišovský	10	10	10	10	10	
Anton	Krištín	10	-10	-10	-10		
Iľja	Krno	10	10	-10	-10		
Lucia	Krškova	10	10	10	-10		
Vladimír	Kubovčík	10	10	10	10	10	
Ján	Kulfan	10	10	10	10		
Jozef	Lacko	-10	-10	-10	-10		
Zuzana	Lehká					10	
Peter	Lešo	10	10	10	10		
Peter	Lindtner			10	-10		
Barbara	Mangová				10		
Peter	Manko	10	10	10	10	10	
Peter	Mikulíček	10	10	10	10	10	
Tomáš	Najer		10	-10	-10		
Soňa	Nuhličková	-10	-10	-10	-10		
Jozef	Oboňa	10	10	10	10	10	10
Ján	Obuch	10	10	10	-10		
Ladislav	Pekárik	10	10	10	10	10	
Viera	Peterková	10	10	-10	-10		
Roman	Rozínek	10	10	10	10		
Ján	Rybár	10	10	10	10	10	
Dagmar	Sedláková					10	
Janka	Schlarmanová	10	10	10	-10		
Lucia	Skovranová	10	-10	-10	-10		
Jaroslav	Slaštan	10	-10	-10	-10		
Vladimír	Slobodník	10	10	10	-10		
Michal	Stanko	10	-10	-10	-10		
Slavomír	Štašiov			10	10		
Ján	Svetlík	-10	-10	-10	-10		
Aleš	Svoboda	10	10	10	10		
Branislav	Šimon	-10	-10	-10	-10		
Matúš	Šoltis					10	
Jerguš	Tesák	10	10	-10	-10		
Eva	Tirjaková	10	-10	-10	-10		
Ján	Topercer	10	-10	-10	-10		
Marcel	Uhrin	10	-10	-10	-10		
Martin	Vecko		10	10	-10		
Vladimír	Vician	10	10	-10	-10		
Vladimír	Vrabec				10		
Lukáš	Záhorec	-10	-10	-10	-10		
Peter	Zach				10		

* Úhrada členského poplatku je vyznačená čiernym písmom ako kladná hodnota. Nedoplatok členského za niektorý z rokov 2014 až 2017 je vyznačený červeným písmom ako záporná hodnota; doteraz neuhradené členské poplatky za roky 2018 a 2019 nie sú vyznačené. Ak nie je v rokoch 2014 až 2017 uvedená žiadna hodnota, znamená to, že menovaný nebol členom SZS, resp. mu povinnosť platiť členský poplatok nevznikla. V prehľade nie sú uvedení čestní členovia SZS, ktorí členské poplatky nehradia.

Výročia, ktoré si pripomínáme: rok 2017

Nemali sme až tak veľa najmä starších významných či aj pomenej známych osobností slovenskej zoológie, či aj inozemcov s väzbou na Slovensko, aby sme si ich výročia nepripomenuli aspoň na slová skúpyimi, celkom krátkymi odstavčokmi. Treba to robiť minimálne tak ako DO-G (tentoraz to nie je pes s pomlčkou, ale Deutsche Ornithologen-Gesellschaft), ktorá raz do roka v spolkovom periodiku Vogelwarte publikuje každého svojho člena-jubilanta s okrúhlym výročím zo svojich cca 2300 členov (2017). Bolo by krásne, ak by sa SZS

pri SAV aspoň tak s desatinou toho impozantného čísla mohla pýšiť, boli by sme s Nemcami numericky síce inde, avšak predsa len v parciálnej úmere. Snívať je dovolené.

Béla **Kováč**, nedožitý centesim vicessim annversarium natalis (* 15.05.1897 Užhorod, † 7.11.1993 Čierny Váh). Vyrastal vo vikartovskom mlyne a vďaka vrodenej inteligencii sa stal jágrom a dôverníkom abdikovaného bulharského cára Ferdinanda I. Coburga v revíroch niekdajších koburgovských lesov na Jedlinách, Klatnej, Pustom Poli a kadekde inde. (Kováčove zápisky aj zoologického valoru spracoval BEVILAQUA, F. 1997: Osobný jáger cára Ferdinanda Coburga. PaRpress, 113 pp.).

Ondrej **Mačička**, MVDr. CSc., nedožitý centénium (* 19.7.1917 Dolný Kubín, † 2.10.1976 Bratislava). Akarológ, zakladateľ Oddelenia parazitológie a farmakológie antiparazitík, poverený riaditeľ Ústavu experimentálnej farmakológie SAV právneho predchodcu Ústavu zoológie SAV. Zakladateľ Výskumnej stanice SAV Staré Hory.

Jozef **Sládek**, prof. em. Ing. CSc., 90 rokov (* 25.03.1927 Tesárske Mlyňany). Štúdium lesného inžinierstva absolvoval v Košiciach. Ako emeritus dodnes pôsobí na Katedre ochrany lesa a poľovníctva LF TU Zvolen. Vertebratológ, aplikovaný zoológ. (cf. MATOUŠEK, B. 2002: Tichodroma 15, pp. 260–264.; URBAN, P. 2002: Chús 51/2002, pp. 34–36.).

Ferdinand **Bevilaqua**, Ing., nedožitých 90 rokov (* 21.10.1927 Nová Baňa, † 1997). Bývalý riaditeľ LZ Čierny Balog a publicista aj zoologicky valentnej poľovníckej literatúry. Bývalý člen a priaznivec SP SZS. (cf. BEVILAQUA, F. 1995: Zoči-voči medveďom. PaRpress, Bratislava, a BEVILAQUA, F. 1997: Osobný jáger cára Ferdinanda Coburga. PaRpress, Bratislava, 113 pp.).

Juraj **Gressner**, RNDr., nedožitých 80 rokov (* 17.12.1937 Užhorod, † 24.09.2007 Bratislava). Končil štúdium zoológie u prof. O. Ferianca na PrFUK UK v Bratislave. Pracoval ako zoológ v ZOO Bojnice a ako riaditeľ ZOO Bratislava. Redigoval zborníky SARUS a venoval sa hippológii ako aj žurnalistike.

Milan **Lichard**, RNDr., CSc., 80 rokov (* 18.05.1937 Užhorod). Parazitológ, akarológ. Pracoval na Virologickom ústave SAV, na oddelení zoológie SNM a viedol Oddelenie parazitológie ÚEF SAV, ÚZE SAV. Ako čestný príslušník Collegia starohorcov H.C. je nositeľom rádu drevenej sklopky I. Triedy.

Milan **Kminiak**, doc. RNDr. CSc., 80 rokov (* 26.07.1937 Zvolen-Kráľová). Štúdium zoológie u prof. O. Ferianca absolvoval z batrachológie. Učil a habilitoval sa na PrFUK UK v Bratislave. Venoval sa výskumu mikrommálií (cf. monografia *Arvicola amphibius*).

Milada **Bešinová**, Ing., (* 06.09.1937 Zvolen). Po štúdiu veterinárnej školy pôsobila ako expert na Kube, potom absolvovala Vysokú školu poľnohospodársku v Nitre. Venovala sa teriológii a parazitológii na Oddelení parazitológie ÚEF SAV a získala vôbec prvé vzorky drobných cicavcov a ektoparazitov z niekdajšieho Výcvikového priestoru sovietskych vojsk v Levočských vrchoch. Kooptovaná v Collegium Veteromontanum Honoris Causa.

Eduard **Bublinec**, prof. Ing. CSc., 80 rokov (* 7.2.1937 Gáň). Po štúdiu na LF VŠLD vo Zvolene pôsobil ako pedológ na LVÚ Zvolen. Od zriadenia ÚEL Zvolen bol vedúci oddelenia ekológie pôdy a od roku 1990 ako prvý volený riaditeľ sa usiloval o poprevratovú premenu totalitnými mantinelmi riadenej a obmedzovanej vedy. Narážal na takmer neprelomiteľný odpor starých štruktúr pri bolestnom procese mravného prerodu zmysluplnú vedu dakedy imitujúcich klanov, oddelení až inštitúcie na výkonnú vedeckú ustanovizeň, aká svoju opodstatnenosť a životaschopnosť by mala neustále potvrdzovať výsledkami, najmä však medzinárodnou spolupracou, aké uzná a ocení aj svetová vedecká komunita. Viedol Katedru lesného prostredia TU vo Zvolene a zaslúžil sa aj o zriadenie a rozvoj Fakulty ekológie a environmentalistiky TU Zvolen.

Miloš **Anděra**, RNDr. CSc., 70 rokov (* 27.08.1947 Praha). Štúdium zoológie končil na Přírodovědecké fakultě UK v Prahe kde sa venoval mammaliológii. Od roku 1981, neskôr ako vedúci pracoval na zoologickom oddelení NM v Prahe. Na Slovensku ho poznáme najmä z množstva jeho populárnych kníh, vedeckých monografií a Atlasov cicavcov Českej republiky (cf. BENDA et HORÁČEK, I. 2007: Lynx (n.s.) 38, pp. 148–159).

Ludovít **Kocian**, prof. RNDr. CSc., 70 rokov (*24.12.1947 Trstená). Ornitológ a teriológ v tretej generácii. Študoval zoológiu na PrFUK, kde pôsobil ako vyučujúci a vedúci Katedry systematickej zoológie až do dôchodku. Založil tradíciu štúdia populačnej ekológie drobných cicavcov na Slovensku.

Vladimír **Vohralík**, RNDr. CSc., 70 rokov (* 27.08.1947). Nie je to omyl, obidvaja „Naši plši“ Anděra a Vohralík sa narodili v jeden deň, spolu študovali teriológiu až po finále aspirantského štúdia na Katedre

zoológie PrFUK UK v Prahe, kde Dr. Vohralík pôsobil permanentne. Publikoval základné práce o faune a taxonómii drobných cicavcov Balkánu a Malej Ázie. Je krstným otcom západnej, presnejšie českej subspécie inak zo Slovenska opísanej ryšavky myšovitej (*Apodemus microps cimrmani* Vohr.). (cf. BENDA et HORÁČEK, I. 2007: *Lynx* (n.s.) 38, pp. 148–159).

Peter **Bitušík**, prof. RNDr. CSc., 60 rokov (* 09.04.1957 Rajec). Študoval biológiu na PrFUK v Bratislave. V rokoch 1981–1991 pracoval a viedol prírodovedné oddelenie Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici. Pätnásť rokov (1991–2006) pôsobil ako učiteľ a vedúci Katedry biológie a ekológie na FEE TU vo Zvolene, kde sa habilitoval a bol menovaný profesorom. Vybudoval ťažiskovú katedru fakulty a vyškolil priebojný staff svojej limnologickej školy. V súčasnosti učí na Katedre biológie a ekológie Fakulty prírodných vied UMB v Banskej Bystrici. Je riešiteľom radu medzinárodných projektov zameraných na paleolimnológiu.

Jana **Budayová**, RNDr., (r. Sedláková * 21.07.1957 Prešov). Maturovala v Sabinove a zoológiu vyštudovala na PrFUK v Bratislave (1981). Od absolútoría neochvejne pracuje v ochrane prírody na Východnom Slovensku, od roku 2004 na vedúcom poste SIŽP v Košiciach. Ako gestorka pre ochranu bobra a vlka a členka Komisie MŽP SR publikuje a stará sa o management veľkých šeliem. Od roku 1980 kooptovaná v Collegiu starohorcov.

Peter **Gajdoš**, RNDr. CSc., 60 rokov (* 14.06.1957 Nitra). Vyštudoval biológiu (1976–1981) na PrFUK v Bratislave. Od roku 1984 pracoval na Správe CHKO Ponitrie, je spoluzakladateľ a dlhoročný editor časopisu *Rosalia*. Od roku 1991 je vedecký pracovník Ústavu krajinskej ekológie SAV v Nitre. Peter Gajdoš je arachnológ. (cf. Bulletin SZS pri SAV 2/2017, pp. 1–13 vrátane bibliografie).

Ján **Kadlečík**, RNDr., 60 rokov (* 24. 08. 1957 Nitra), teriológ. Univerzitné štúdium končil na PrFUK v Bratislave v odbore Systematická zoológia a entomológia (1981). Už od 80. rokov pracoval v rôznych zložkách Štátnej ochrany prírody na vedúcich postoch. Kooptovaný člen Collegium Veteromontanum H.C. (cf. algd 2017: Bulletin SZS pri SAV 3/2017, pp. 10–15 vrátane bibliografie)

Anna **Kvasňovská**, RNDr., (r. Kuviková * 28.09.1957). Študovala zoológiu v Bratislave na PrFUK. Promovala roku 1983 a počas krátkej stáže na Výskumnej stanici ÚEBE SAV v Starých Horách komplexne spracovala a publikovala potravu piskorov (Soricidae) Západných

Karpát. (algd 2017: Bulletin SZS pri SAV 1/2017, pp. 5–13 vrátane bibliografie).

Michal **Stanko**, doc. RNDr. DrSc., 60 rokov (* 03.02.1957 Ulič). Maturoval v Snine roku 1976 a promoval na PrFUK v Bratislave v roku 1981 v odbore biológia. Je popredným špecialistom v medicínskej arachno-entomológii. Od roku 1986 je výskumným pracovníkom Slovenskej akadémie vied, v rokoch 2002–2010 bol vedúcim Oddelenia ekológie stavovcov Ústavu zoológie SAV a Parazitologického ústavu SAV v Košiciach. Od roku 1980 je honorabilným členom Collegium Veteromontanum H.C. (cf. Bulletin SZS pri SAV 1/2017, pp. 2–4).

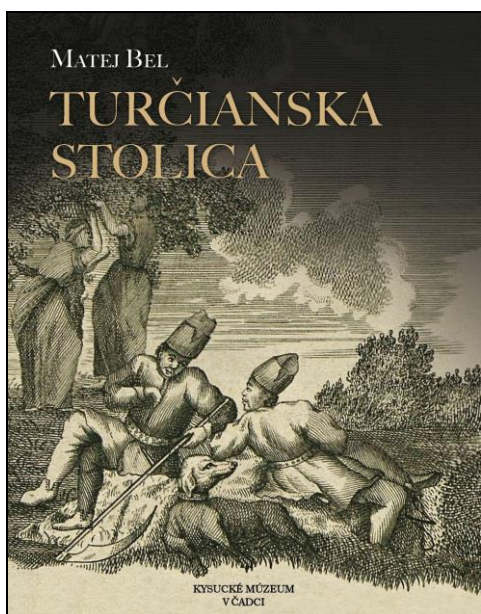
algd

Belius translatus an perversus?

Ab Origo. V novembri 2017 na ostatnej konferencii našej spoločnosti (SZS pri SAV) sme si vypočuli aj jednu netradičnú, zato povedľa klasickej zoolologickej referátov (*sensu lato*) podnetnú prednášku o zveroch Zvolenskej stolice z písomností slovenského barokového encyklopedistu Mateja Bela de Očová (NAGY 2017a, b). Ide o chvályhodný autorský počín, lebo – aspoň teda ako naslovovzatí *classica* filológovia tvrdia – pochopiť a vieryhodne si preložiť novoveký latinský text trebárs Belových *Notícií* nie je len tak a preto zabudnime na z prípadu na prípad aj fungujúce sofistikujujúce prekladače. Tie nám viacej-menej zrozumiteľne preložia mierne rozvinuté oznamovacie vety ešte tak v perfektnom *préterite*. Ani viacročné štúdium latinčiny na strednom či vyššom stupni nám nemusí príliš pomôcť správne pochopeniu nevyčerpatelnej zásoby klasickej a novovekých frazém, metafor a najmä vecnej semiotiky inventára javov, dejov a procesov historického pozadia textov. Aj keď v nás možno drieme jazykový génus (len nie a nie sa zobudiť), predsa len odporúčame držať sa pokynu Ciceróna: *sutor ne ultra crepidam!* – švec, trim sa svojho kopyta a rozhodne radšej nakupujme u odborníkov. Našťastie máme tú kliku, že krátko po vzniku samostatnej Slovenskej republiky ako by sa bolo vrece roztrhlo s prekladmi Belových *Notícií* do slovenčiny a to od vzniku prvej ČSR po stých rokoch prekladateľského a edičného hľivenia v tejto téme. Nehľadáme však vinníkov v odnárodňovacej maďarizácii, českej kolonizácii, triednom nepriateľovi a v imigrantoch. Asi je pravdou, že *omnia cum tempore* – všetko má svoj čas, akú

múdrosť sa dcéra či syn človeka dočíta okrem iných na aspoň 400 kazetách stropu Pálffyho náhrobnej siene v Bojniciach. Preto môžeme byť len radi, že Belov opis celkom pekného radu slovenských *comitatus* – stolíc či žúp historického Uhorska si už môžeme prečítať aj z poväčšinou dobrých, kvalifikovaných prekladov, paralelne s pôvodnými textami (MARSINA & SOPKO, 1989; SLANINKA, 1990, 2001; MINÁRIK, 2001; KORDOŠ & TÚRÓCI, 2014; NAGY & TÚRÓCI, 2014, 2017; JURÍKOVÁ, 2015).

Zlatý fond Kysuckého múzea v Čadci čitateľom postupne sprístupňuje preklady rozsiahleho a komplexného diela Mateja Bela Historicko-zemepisné vedomosti o novom Uhorsku, v ktorom tento slovenský polyhistor a učenec 18. storočia jedinečným spôsobom opísal všetkých 48 stolíc vtedajšieho Uhorska. Kysucké múzeum doteraz vydalo 5 častí: Trenčianska stolica (2013), Liptovská stolica (2015), Oravská stolica (2016), Turčianska stolica a Zvolenská stolica (2018). Jednotlivé knihy prinášajú cenné poznatky z histórie, etnológie, environmentálnej histórie a ďalších oblastí tradičných historických regiónov. Zostavené sú podľa zásad slovensko-latinskej koncepcie.

Lebo bilingválne vydania latinského originálneho textu a prekladu poskytujú pre ktoréhokoľvek gramotného Slováka, Maďara a či Burkuša ľahšiu či trúdnejšiu možnosť overiť si kvalitu a obsahovú vernosť prekladu. Ak je preklad kvalitný, verný obsahu a dobre sa číta, nič netušiaci čitateľ sa môže dozvedieť mnohé veci o prístupe autora k spracovaným témam, ako aj k jeho subjektívnym postojom k faktom, javom a dianiam aké sú len spomenuté v takom komplexnom encyklopedickom diele ako sú Belove *Notície*. Naopak,

z nekorektného prekladu do ktorého sa „vlúdia“ mylné tvrdenia, zakorenené šovénne-nacionálne stereotypy, aké originál ani neobsahuje, to samo o sebe je potom sigillum kompetentnosti, vedeckej erudície, navyše ešte aj postojov prekladateľa (ideologických, nacionalistických a to zvlášť tých xenofóbnych).

A bon chat, bon rat¹. K písanému slovu okrem politických proglosov a agitácií najrozličnejšieho zrna zvyčajne pristupujeme *bona fide*, že autor či prekladateľ nemal dôvod pre- či podviesť čitateľa a že mu teda dôverujeme. V umení a krásnej literatúre, čo je obvykle zmesou faktografie a fikcie, autorovi obvykle prezumpčne či dodatočne prepáčime prípadné, väčšinou snád' aj neškodné zavádzania, lebo o nič nejde a chceme sa pobaviť. S historickou publicistikou a vedeckou literatúrou je to zložitejšie. Kým v historických, ale aj daktorých spoločenskovedných odboroch sa publikované dezinformácie, klamstvá, zavádzania, notorické prepisovania a prispôbovania obrazu chodu dejín aktuálnym spoločenským potrebám už chronicky rektifikujú a navracajú rutinne bez toho, že by sa pre nové či reambulované historické nepravdy vyžadovali exaktné doklady či testovania (cf. ORWELL, 1949). Zato v prírodných vedách mávajú klamstvá spravidla veľmi krátku históriu. Trebárs známy Dowsonov piltdownský podvod s pralebkou z roku 1912 bol dokázateľne odhalený už o tri roky vo vedeckej tlači (definitívne r. 1953 v Time) a k pikantérii prípadu patrí skutočnosť, že na podvode mal účasť aj jezuita a amatérsky paleontológ Teilhard du Chardin. V menej známom prípade vymyslených ornitologických pozorovaní českého amatéra Josefa Prokopa Pražáka už krátko po publikovaní autorita nemeckej ornitológie KLEINSCHMIDT (1905) raz napísal, že „Klamal seba samého, vodil za nos ostatných a zavádzal celý vedecký svet!“ Je na neuverenie, ale obdobná kauza menšieho podvodu či omylu sa celkom nedávno naprávala aj v našej slovenskej vedeckej literatúre (algd, 2017). Skrátka zhrnuté, nám sa nielen zdá, ale prax vedeckého

¹ **Na hrubé vrece, hrubá záplata.** Pri štúdiu osvojenia si každého jazyka a získania zručnosti v preklade do inej reči by malo byť pre dnešných mladých filológov dôležitým východiskom dôkladné oboznámenie sa s historickým pozadím kultúry etnika, ktorý ten jazyk používa či používal. Zrovna tak, ako pri honbe za karentovými (impaktovanými) publikáciami v biologických vedách všeobecne a zoológii špeciálne by sme nemali zabúdať, že základy dnešných poznatkov a súčasný rozvoj vedy sú založené aj na poznatkoch získaných pred niekoľkými desaťročiami až storočiami. Mnohé z nich by dnes neboli publikovateľné v časopisoch, z ktorých má výskumník nejaké body do hodnotenia. Ich význam je však nenahraditeľný. Tieto poznatky sú základom dnešnej vedy a pokiaľ daný obor chceme obsiahnuť skutočne do hĺbky a v celej šírke poznanie krokov, ktoré predchádzali dnešnému stavu poznania, by malo byť súčasťou prehľadu toho-ktorého odborníka (cf. KUBOVČÍK 2017).

prístupu v prírodných vedách tomu nasvedčuje, že v prípade narábania s overiteľnými faktami lož máva krátke nohy a preto kritike a usvedčeniu ďaleko neutečie. V histórii a vedách spoločenských, kde laická verejnosť je zaangažovaná na interpretácii javov, procesov a ich výsledkov a tá verejnosť zväčša dokonca aj chce byť klamaná – tam majú legendy, ságy a konšpiračné nezmysly veľmi dlhú životnosť. „No a čo?“ – riekol by históriou svojho kmeňa nezaťažený a vo virtuálnej realite dneška operujúci mladý – „aspoň je nejaká sranda.“

Čítajúc tak text jedného z mnohých prekladov, inak typograficky výstavných edícií Belových župných *Notícií*, náhodou sme sa dolistovali ku kapitolám o domácich aborigénoch, ako aj o etnických Nemcoch slovenského Hauerlandu. Tam sme skutočne bez zvláštného zámeru narazili na pasáže obsahovo nažiaľ nekonzistentného prekladu. Po komparácii slovenského textu s originálom, neubránili sme sa predbežnému dojmu, že sme natrafili na Belovému obsahu, ducha a štýlu *sensu lato* nie celkom zodpovedajúce, skôr zavádzajúce či tendenčné sentencie. Jednalo sa o náhodný nález a žiadne snorenie v intenciách aj V. I. Leninom často citovaného ruského príslovia „Доверяй, но проверяй!“, či nejak podobne, ako spoločenská prax principiálne predikovanej apriórnej nedôvery bolševického systému systémovo upodozrievala konanie a myslenie občanov.

V preklade Belovho textu Belius, M. (1736): *Notitia Hungariae... II. Comitatus thurociensis...* Vienna, na strane 94 v 2. odstavci sa dočítame o mravoch autochtónnych Turčanov, že: „§ 1. Incolae regionis Slavi. Horum more pro nativitate diversi: Nam qui loco orti sunt, nobiliore animos gerunt dignos nativitate sua et Hungaricae magnificentiae aemulos maximae, si opibus adfluant“. V slovenskom preklade na paralelnej (p. 95. 2. odstavce) sa dočítame, že „§ 1. Obyvatelia stolice sú Slováci. Ich mravy sa rozlišujú podľa pôvodu. Tí, čo pochádzajú zo šľachtického stavu, správajú sa primerane svojmu pôvodu, a ak oplývajú majetkom, veľmi slúžia maďarskej rozpínavosti.“ Keďže v Belovom texte nieto zmienky ani o šľachticoch ani rozpínavosti Maďarov či kýchkoľvek iných – ako sme hľadali, takô sme nenašli. Keďže nám zoológom predsa len nie je vlastné, aby sme sa montovali do kapusty jazykozpytcov, nejak tak ako každý druhý lesník či poľovník je samopasovaný ekológ, tak sme to okonzultovali s dvomi naslovovzatými klassika-filológmi, jeden bol dokonca až zo zahraničia. Keďže dvaja jazykári na tú istú vec majú minimálne 5 rôznych (paušálne správnych) variant prekladu, v tomto našom prípade však predsa len boli zajedno.

Náš konzultovaný, miestami alternovaný preklad znie: „§ 1. Obyvatelia stolice sú Slováci. Ich mravy (vlastnosti) sa líšia podľa (ich) pôvodu: totiž (lebo) tí ktorí sa narodili tu, sú aj ušľachtilejšieho ducha a keď oplývajú statkami (sú majetnejší), túžia byť (ukazujú sa) (po) uhorsky pompézni.“ Preklady filológov-latinárov teda unisono potvrdili naše podozrenia až dvoch rohatých omylov v jednej vete, čo by samo o sebe nebolo ani zvlášť významné či neočakávané, až na ten fakt, že jeden z nich zaváňa zámerným použitím šablónového resentimentu na strasti dosť dlhého obdobia národotvorného či emancipačného procesu Slovákov za uplynulé dve storočia.

Zadrapnúc sa do spomenutého resentimentu „maďarskej rozpínavosti“, ktorou sa v populárnej publicistike našich ortodoxných národovcov a národnárov do dnešných dní vysvetľujú či ospravedlňujú mnohé nie práve slávne udalosti a skutočnosti národnej obrody, dlhého zápasu Slovákov o svojbytnosť a gazdovanie na vlastnom funduši. Načím pripomenúť, že „rozpínavosť Maďarov“ na úkor v Karpatskej kotline skoršie usadených etník je snáď nikým nespochybňovaný fakt zrovna tak, ako je snahou každého druhu živých organizmov vráťane etník „sa rozpínať“, zväčšovať svoj areál, svoj životný priestor na úkor druhých. Začal to človek vzpriamený (*Homo erectus*), čo z Afriky zaplavil celú tropickú až temperátnu Euráziu a na dôvažok, od čias zrejme už snáď definitívneho konca teritoriálnej rozpínavosti Maďarov (Versaillská úmluva 1920), to isté páchali Česi, Poliaci, Rusi, Francúzi, Taliani na úkor dávnejšieho „areálu“ germanofónov (Tyrolákov, Bavorov, Sasov, Alsasanov a Lotrínčanov, Prusov – teda Nemcov *sensu lato*) a páchali to aj majority nástupníckych štátov predtrianonského Uhorského kráľovstva na hungarofónnymi etnikami skôr homogénne obývaných územiach (Maďari, Sikulovia, Banáti). To sú tiež nespochybniteľné fakty a z hľadiska výsledku ani nie príliš záleží na tom, či sa tá rozpínavosť deje nekrvavou či násilnou cestou. Táto snáď zbytočne obširnejšia polemika nie je o tom či sa dakto rozpínal a či nie, ale o tom, že v tangovanej *Notícii* o tom Bel nenapísal ani pol slova.

Niečo iné. Vyššie demonštrovaný vadný preklad okrem jemne rečených nedôsledností obsahuje nažiaľ aj početné tendenčné alternatívne nálepky / floskule, najmä v prípadoch voľby atribútov či vlastností na adresu udomácnených nemeckých etník (v konkrétnom prípade tzv. Hauerlandákov, hornonitrianskych a turčianskych Nemcov), aké len zafixovávali aj tak už zakorenené nacionálne stereotypy. Ešte poľutovania hodnejšie sú preklady, či skôr *transflexie* (pokrivenia), aké nie je snáď

ani možné spáchať nepozornosťou, nedôslednosťou či z dôvodu inkompetencie. Príklady: §. III. *Germani Thúróczensis. p. 101. „Ťažko by bolo vysvetliť odkiaľ prišiel národ, ktorý si sotva zasluhuje pomenovanie nemecký. ...obyvatelia Skleného a Štubne, ktorých obyvatelia sú chválenkarmi v každom druhu činnosti, no predovšetkým sú nepríjemní pri rozhovoroch. Okrem toho milujú lsti, ktorými ak by mohli podviesť slovenských obyvateľov (recte susedov), nesmierne by sa im to páčilo. Zriedkavo sa priučia slovenskému jazyku, alebo ak aj niečo z neho pochytia, tak to nesprávne vyslovujú, pričom sa človeku zdá, že nerozprávajú, ale brbocú. Tí ktorí s nimi vedú rozhovor a nie sú zvyknutí na ich slonie trúbenie často len musia vytušiť o čom je reč. A keď sa s nimi tvrdšie zaobchádza, ani nehryzú uzdu, hoci sa priam vyžívajú v slávnom nemeckom pôvode.“*

Podvádzanie nie je pekná vlastnosť a činnosť. Podvod ako výsledok sa trestá a to dokonca aj v riši vyšších živočíchov, napríklad sexuálne bočáky samičiek podpolianskych strakošov na hriňovských lazoch (VALERA et al., 2003). Podvod sesu lato sa kvalifikuje ako trestný čin dokonca aj v Európskej únii. Bel použil výraz *vehementer circumvenire* a možné explanácie *circumvenio*, *-ire*, *-veni*, *-ventum*, je obchádzať, obklúčiť, zaskočiť, ohroziť, tiesniť (prípadne ešte štýlove vulgo v rodisku Bela o...ť) ponúkajú skutočne široký diapazón nie príliš lichotivých až ľahkovážnejších výrazov. Navyše translátorovi ešte ušlo, že význam substantiva *barritus* (masc., 4. decl.) bol o. i. aj od Germánov vytunelovaný bojový pokrik Rimanov a jedno zo synonym *„slonieho trúbenia“*. Tých bojových pokrikov Arminiovi (Herman) partizáni germánskych Cheruskov, Marsov a Brukterov zrejme sa dosť naprodukovali a Varrovi tri légie (12 tisíc mužov) sa dosť napočúvali, keď boli germánmi na hlavu porazení a do posledného pešiaka pozabíjaní v Teutoburskom lese roku 9. po Kristovi. Tacitus (98 AD) – písal o pokriku ako *barditus* – ako o bojovej piesni (carmina) ktorá začínala murmurom a prerástla do ohlušujúceho hrozného ručania. Bel ako *classica philologicae* vzdelaný vedel, že starogermánskym predkom karpatských Nemcov bolo vlastné to bojové ručanie a nie slonie trúbenie. Jediný prekladateľ latinčiny zapísaný v zozname prekladateľov zrejme o týchto antikvitách ešte nepočul.

Na dôvažok však načim ešte podčiarknuť aj to, že v našich končinách býva edičná prax nažiaľ až natoľko rigorózna, že autorov rukopisov dokonca vyzývajú, aby si za per-reviewerov svojich výtvorov sami navrhli koho len chcú. Nie je pochopiteľne vždy isté, že redakcie takú publikačnú príbuzenskú plemenitbu (inbreeding) aj

odklepnú, lebo sebou sa rozumie, že autori spravidla navrhnu posudzovateľov z okruhu svojich spriaznených kolegov či známych z iných pracovísk. Lebo isteže to bude aj spoľahlivá záruka odbornosti i a nekompromisnej objektivity voči duchovnému výtvoru autora, ak to posúdi anonymný revjúer zo susednej kancelárie. Ja tebe, ty mne – má to aj svoje nesporné pozitíva. „Občas máme dojem, že sa k latinčine, keďže sa udomácnilo jej vnímanie ako mŕtveho jazyka, niekedy správame ozaj ako k mŕtvole (avšak bez štipky náležitej úcty): do prekladov historických textov sa púšťajú historici bez príslušnej jazykovej prípravy, iba so slovníkom v ruke a s vedomím, že ich nikto nebude overovať (keď už takmer všetci nositelia toho jazyka sú mŕtvi). A dokonca svoj kostrbatý, ba zväčša až nezmyselný **kalk**² ospravedlňujú tým, že chcú zachovať historizujúcu vernosť starého textu. Avšak dokazujú tým len svoju nekompetentnosť v latinskej morfológii a najmä syntaxi, o lexike nehovoriac. Smutné je, keď takýto preklad podriaďujú svojej argumentácii sledujúcej rôzne schematizmy a iné -izmy, takže triumfálne v prameni nachádzajú to, čo v ňom nikdy nebolo. Veľavravným príkladom toho je aj sám Bel.“ – citujúc druhého prekladateľa klasických textov, ktorý potvrdil naše laické podozrenie, že vo vedeckej publikácii sme narazili na nepatričné metafrázy³ či z mediálneho žargónu dôverne známe fejky⁴ či hoaxy⁵. Vôbec sme nechceli byť adresní, lebo spomínaný preklad odobrili dvaja univerzitní profesori z okruhu pracoviska autora a z nich jeden klasický filológ. *Nerobme to hoci(j)ako*, citujúc indolentnú televíznu reklamu, *robme to dobre, profesionálne*. Recenzenti, najmä však prekladatelia.

Apológia. Na záver tejto polemiky by som sa chcel ospravedlniť jemnocitným kolegom, ktorí na prvé čítanie tohto fičeru by klasifikovali nadpis ako infámiu voči nášmu slovutnému a slávnomu zapisovateľovi uhorských starín. Pre historickú pamäť radu národov bývalého Uhorska a osobitne pre Slovákov je Bel zrovna taká významná postava, ako ktorýkoľvek humanista či encyklopedista pre svoju náciu vo vtedy o kus vzdelanejšej Európe. Ako skalný pietista by si ani kvôli mravom nazasľúžil takú zdanlivo hanlivú nálepku, aký povrchný preklad latinského *participia perfecta* (príčastia minulého trpného) *perversus* by mohol snád väčšine čitateľov aj evokovať. Lebo z koreňa *supina* (neurčitého tvaru) slovesa *pervertó*, *-ere*, *-verti*, *-versum*,

² **kalk** (calque fr.) – doslovný preklad, kompozita z cudzieho jazyka.

³ **metafráza** (metaphrase, plural metaphrases) – literálny – od slova do slova (do písmenka) preklad, cf. literálny – presne ako napísané: čítať či rozumeť bez dodatočnej interpretácie.

⁴ **fejk** (fake, -s, angl.) – omyl, chyba, vedľa, nezmysel.

⁵ **hoax** (hoax, -es, angl.) klam, podvod, dezinformácia.

tzn. prevrátiť, pokaziť a koncovkou *-us* sme len označili pranierovaný pokrivený, prevrátený, škulavý (vyberte si) preklad Mateja Bela. Veľká ozdoba Uhorska podobné nakladanie s jeho spismi, aké sme vytkli a rektifikovali, rozhodne si nezaslúži, kvôli čomu sa spísalo aj toto rozvláčne ohundrávanie. Na záver ešte jedno hľadisko pre korektné nakladanie s historickými textami. Ničím neodôvodnené onálepkovanie dnes už skutočne anachrónnymi resentimentami byť aj na nie príliš veselú minulosť kohokoľvek je medvedia služba aktuálnym politickým reprezentáciám, ktoré *ad principium „Divide et impera!“* už tradične to zneužívajú na vytĺkanie politického kapitálu delením spoločnosti na tých našich pravých, či pravoverných a ostrakizovanie tých druhých „*ktorí ak neidú s nami, sú proti nám*“ a „*čo stoja na chodníku a nemilujú republiku*“, aby sme odcitovali najpopulárnejšie lózungy boľševikov, ktorými ohľupovali masy pracujúcich pred 70. rokmi. „Lebo história je ten kotol, v ňomž sa varí otrava pre našu mládež,“ – napísal z núdze katolizovaný „hriešnik národa“, ináč evanjelik Jonáš Záborský Martinovi Hattalovi dňa 12. novembra 1874 – „...keď Matica slovenská zavrhlá z cirkvičkárskeho ohľadov moje Dejiny kráľovstva uhorského.“ S dejinami je to len tak, bývajú dejiny také aj dejiny onaké.

Literatúra

- algd (2017): 70 rokov vo výskume a ochrane prírody – Andrej Stollmann 85 ročný. Bulletin SZS pri SAV 6 (3), pp. 1–5. (<http://szs.sav.sk>)
- JURÍKOVÁ, E.; TÚRÓCI, M. (eds.) (2015): Bel, Matej: Turčianska stolica. Preklad: Erika Juríková. Čadca, Kysucké múzeum v Čadci, 412 pp.
- KORDOŠ, J.; TÚRÓCI, M. (eds.) (2014): Bel, Matej: Liptovská stolica. Preklad: Jozef Kordoš. Čadca, Kysucké múzeum v Čadci, 384 pp.
- KUBOVČÍK, V. (2017): Recenzia knihy Kompendium personálnych bibliografií prírodovedných osobností so vzťahom k Slovensku. Bulletin SZS pri SAV 6 (3), p. 17. (<http://szs.sav.sk>)
- MARSINA, R.; SOPKO, J. (Preklad) (1989): Bel, Matej: Turčianska stolica. Osveta, Martin.
- MINÁRIK, J. (Preklad) (2001): Bel, Matej: Oravská stolica. Transcius, Liptovský Mikuláš.
- NAGY, I. (2017a): Cicavce vo Vedomostiach Mateja Bela. (Mammals in Matthias Bel's work Notitia Hungariae nova). pp. 38–39. In: URBAN, P.; GUIMARÃES, N. (eds.). Výskum a ochrana cicavcov na Slovensku. Zborník abstraktov z 13. celoštátnej vedeckej konferencie (Banská Bystrica 23. – 24. 11. 2017). Banská Bystrica: Belianum, 55 pp.
- NAGY, I. (2017 b): Cicavce vo Vedomostiach Mateja Bela. Quaestiones rerum naturalium 4 (2): pp. 5–18.
- NAGY, I.; TÚRÓCI, M. (Eds.) (2013): Bel, Matej: Trenčianska stolica. Preklad: Imrich Nagy. Čadca, Kysucké múzeum v Čadci, 342 pp.
- NAGY, I.; TÚRÓCI, M. (Eds.) (2015): Bel, Matej: Oravská stolica. Preklad: Imrich Nagy. Čadca, Kysucké múzeum v Čadci, 430 pp.
- NAGY, I.; TÚRÓCI, M. (Eds.) (2017): Bel, Matej: Zvolenská stolica. Preklad: Imrich Nagy. Čadca, Kysucké múzeum v Čadci, 612 pp.

- ORWELL, G. (1949): Nineteen Eighty-Four (1984). Secker & Warburg London, 314 pp.
- SLANINKA, K. (Preklad) (1990): Užská stolica. Martin, Bratislava, Zemplínsky valaľ.
- SLANINKA, K. (Preklad) (2001): Zemplínska stolica. Martin, Bratislava, Zemplínsky valaľ.
- VALERA, F.; HOI, H.; KRIŠTÍN, A. (2003): Male shrikes punish unfaithful females. Behavioral Ecology, 14, pp. 403–408.

Alexander L. G. Dudich
Námestie Svätej Trojice, Banská Štiavnica
e-mail: dudich.alg@gmail.com

Quo vadis Výskumná stanica ÚEL SAV v Starých Horách

Žáner občianskych protestov nemá v tomto našom prievanistom priestore nejak zvlášť bohaté tradície. Ľud tento bohatojný nikdy nemal vo zvyku vzopierať sa voči ľubo- či zlovôle akejkoľvek svetskej či cirkevnej vrchnosti. A nikdy nevyslyšané prestolné prosbopisy, ako aj všetky nevydarené národné rebélie akoby potvrdzovali mýtus holubičieho charakteru národa.

Odkazu tejto historickej doloženej národnej tradície verní piati občania a pracovníci niekdajšej Výskumnej stanice ÚEL SAV v Starých Horách sa predsa len podujali so všetkou pokorou a bážňou rozhodne protestovať voči zámeru odpredať historickú budovu Výskumnej stanice Ústavu ekológie lesa (skôr Ústavu experimentálnej farmakológie SAV, Ústavu experimentálnej biológie a ekológie bývalého Centra biologicko-ekologických vied SAV v Starých Horách, okr. Banská Bystrica).

Pohľad na budovu VS SAV Staré Hory od cesty na Teréziu šachtu.

Ich protest je súčasne varovaním, aby sa objekt s jedinečným *geniom loci* ako údajne prebytočný a nevyužívaný majetok SAV z dôvodu jeho nevšedného historického významu s význačnými historickými, vedeckými, estetickými, ale aj etickými konnotáciami nakoniec nestal v rukách všehoschopných developerov príležitosťou získať za lacný peniaz šancu v turistami vyhľadávanom historickom prostredí poskytovať dokonca nevhodnú lacnú zábavu, lebo sa jedná z hľadiska rozvoja cestovného ruchu o významnú lokalitu.

Historické pozadie a prečo vznikol zámer budovu VS SAV odpredať? Nefunkčná historická budova niekdajšej Lesnej správy Staré Hory (Štátne lesy – Lesný závod Banská Bystrica) v centre obce Staré Hory bola v roku 1969 de facto bezplatne prevedená do vlastníctva Slovenskej akadémie vied (za 1.00 Kčs s podmienkou (farchou) pre kupujúceho, že v prípade zámeru ďalšieho odpredaja pôvodný vlastník Štátne lesy bude mať predkupné právo). Budova vo vlastníctve SAV bola v rokoch 1970–1973 z prostriedkov MNO v objeme cca 2,5 mil. Kčs zreštaurovaná a prebudovaná na výskumný objekt s parazitologickými laboratóriami v správe Oddelenia parazitológie a farmakológie antiparazitík Ústavu experimentálnej farmakológie SAV. Zariadenie v prípade živeľnej pohromy či nového konfliktu malo slúžiť ako záložné pracovisko Predsedníctva SAV. Renovovaná a pre vedeckú prácu materiálne a prístrojovo vybavená budova bola personálne osadená 12 členným kolektívom pracovníkov a uvedená do prevádzky k dátumu 15. marca 1974. V organizačnej štruktúre Ústavu experimentálnej farmakológie SAV kolektív riešil dobiehajúci výskum a projekty asanácie prírodného prostredia vojsko-výcvikových priestorov (VVP) pre rezort Ministerstva obrany ČSSR. Od roku 1977 po delimitácii Výskumnej stanice do štruktúry CBEV SAV až do roku 1986 sa riešili výskumné úlohy ŠPZV (Štátneho bádateľského plánu základného výskumu) zameraného na ekologický výskum spoločenstiev cicavcov a ich ekto- a endoparazitov. V roku 1985 na popud Krajského výboru KSČ SSK predsedníctvo SAV v rámci decentralizácie akademických pracovísk zriadilo vo Zvolene sústredené akademické výskumné pracovisko, súčasný Ústav ekológie lesa SAV, na ktorý bol ku dňu 20. mája 1985 zo Starých Hôr prevelený celý výskumný kolektív. Týmto počínom objekt na Starých Horách osirel, chátral a osudu ponechávaný mobiliár sa zavše aj strácal. Starohorská výskumná stanica sa ponajviac cez zimnú sezónu využívala na rekreáciu zamestnancov ROH z predsedníctva a niektorých ústavov SAV a raz do roka sa konal výjazdny, obyčajne opulentný branno-športový

deň ROH (do roku 1989). Ostatných takmer 30 rokov bola budova prázdna, iba cez isté obdobia dochádzal na Staré Hory jeden detašovaný vedecký pracovník, ktorý sa mal súčasne starať o bezpečnosť a funkčnosť objektu pre prípadné návštevy.

Predikcia šablónovitého katastrofického developerského scenára. Diskutovaná budova nie je evidovaná v zozname chránenej historickej architektúry, preto developer so schváleným najskôr solídnym projektom rekonštrukcie alebo bez neho za noc nechá zbúrať a odstrániť budovu alebo za týždeň to prestavia na čo len chce, zaplatí alebo aj nie pokutu a od potenciálne vždy koruptného úradu dostane pečiatku na čo len chce. V stredisku už minimálne po dve storočia pretrvávajúcej pietnej tradície mariánskych pútí bude developer cez križovatku naproti kláštora redemptoristov a bazilike minor zo XVI. storočia prevádzkovať herňu, thajský masážny salón, hodinový hotel na dvore s lunaparkom alebo hocičo iné, čo mu v našich šírkach obvyklá korupcia bez váhania posväti. V tom lepšom prípade bude v prevádzke na dobu starohorskej mariánskej púte aj šiator s devocionáliami. Obecne zastupiteľstvo by taký projekt snád aj s nadšením privítalo a požehnalo, lebo by to prinieslo do inak priemyselne inproduktívnej starohorskej doliny prostriedky pre miestny rozvoj a pracovné príležitosti pre obyvateľstvo. Možno aj nórske či európske peniaze s výzvami konkurzov na výveskách zamknutej chodby ministerstva hocičoho.

Záver. Signatárom tohto v podstate občianskeho prosbopisu z viacerých dôvodov neprináleží navrhovať, ako by prvá a najväčšia vedecká inštitúcia Slovenskej republiky mala, či mohla, s dlhodobou efektívne nevyužívaným majetkom nakladať civilizovaným spôsobom v duchu vedomostnej spoločnosti XXI. storočia. Je tu súčasne aj podružný fenomén, že niekoho trestuhodnou adresnou nedbalosťou, a či aj neschopnosťou, sa ten majetok stal nefunkčným a nadbytočným, hoc predtým desaťrocie efektívne slúžil podľa pôvodných zámerov zriaďovateľa a šíril dobré meno jednej inštitúcie SAV vo svete ako aj v domácej vedeckej obci. Historická skúsenosť nás učí, že kompromisy urobené pod diktátmi ideológií či ekonómie vždy viedli len k sprofanizovaniu kultúry a vedy osobitne.

Signatári by radi nadobudli presvedčenie, že vedenie Ústavu ekológie lesa vedno s vedením SAV bude konať a nájde operatívne riešenie, ktorým navráti objektu Výskumnej stanice SAV v Starých Horách pôvodnú funkciu vedeckého pracoviska, ktorá jej bola určená pri jej zriadení a ktorá by zodpovedala jeho kultúrnemu a vedeckému odkazu.

Na záver načim poznamenať, že aktéri tohto protestu sú už v dôchodcovskom veku, nemajú k inštitúcii – vlastníkovi budovy žiadny právny vzťah. Súčasne čestne prehlasujú, že nie sú priamo či sprostredkované zainteresovaní na riešení vlastníckych pomerov predmetnej budovy. Tento protestný prípis ako otvorený list bude zaslaný nasledovným inštitúciám:

Predsedsntvu Slovenskej akadémie vied, Bratislava, Ústavu ekológie lesa SAV, Zvolen, Lesom Slovenskej republiky, štátny podnik, generálne riaditeľstvo, Banská Bystrica, Lesom Slovenskej republiky, Lesnej správe, Staré Hory, Úradu župana banskobystrického samosprávneho kraja, Okresnému úradu Banská Bystrica, Obecnému úradu Staré Hory, Ministerstvu školstva a kultúry SR, Úradu banskobystrickej diecézy, Farskému úradu r. k. cirkvi v Starých Horách, Múzeu a pamätníku SNP Banská Bystrica a mienkotvorným denníkom a časopisom.

Post scriptum – záverečné ľahkovážne kontrolné otázky a odpovede. Ako je možné, že jeden biologický ústav sesterskej vrcholnej vedeckej ustanovizne Akadémie vied Českej republiky (AVČR), ktorá dokonca vznikla de jure o 40 rokov neskôr ako Slovenská akadémia vied má vo svojej štruktúre až 3 plne funkčné detašované výskumné a reprezentačné terénne pracoviská, kde navyše prebieha aj školenie doktorandov a postdocs? Jedná sa o brnenský Ústav biologie obratlovců AVČR s výskumnými pracoviskami vo Valticiach na južnej Morave, v Studenci na Vysočíne a terénnou stanicou Mohelno pri Dukovanoch. Druhá otázka, ako je možné, že vedecký ústav SAV ktorý by mal mať v náplni práce základný výskum lesných biosystémov si dovoľí taký luxus, že 30 rokov nenachádza zmysluplné uplatnenie pre nefunkčný výskumný objekt v regióne jednak s výskumnými a kultúrnymi tradíciami, navyše v zóne aktuálne najviac atakovaného horského lesa a kompetentné zložky vrcholnej vedeckej inštitúcie Slovenskej republiky, predsedníctvo SAV sa len nečinne prizerať tomuto hazardu so zdrojmi, možnosťami a príležitosťami?

Je u nás dačo možné a niečo iné zas nie? Kým v ústavoch AVČR zamestnávajú výkonných vedcov, nádejných doktorandov a schopných postdocov, na brnenskom ústave dokonca minimum dvoch Slovákov (naša koautorka Dr. Natália Martínková z PrF UK a náš diplomant z FEE TUZVO Dr. Rado Smolinský), sú si navzájom, voči sebe a tiež aj vrchnosti kritickí, chodia na zahraničné postdoky, získavajú zahraničné projekty a každú chvíľu riešia výskum v trópoch. Naproti tomu u nás jeden kvázi-biologický ústav nemá záujem, či nie je schopný zmysluplne prevádzkovať výskumné zariadenie v teréne. Nie je to aj preto, lebo v takom

ml'andravom prostredí s akým, sa stretávame v daktorých biologických ústavoch SAV, tam maximálne agonizujú a starajú sa ponajviac o to, aby boli rekvalifikovaní do vyšších kategórií evaluácie vedeckej produkcie ustanovizne. Istý zahraničný vedec ofrankoval iba jedno oddelenie takéhoto jedného vzorového ústavu vedeckej impotencie, ako zónu pozitívnej deviancie, kým ostatné štruktúry by vraj boli zrelé iba na jednorazový systémový zásah jednou ranou.

Addenda. Historické konnotácie budovy VS. Jednopodlažná podpivničená budova s mezanínom je situovaná v geometrickom i funkčnom centre obce Staré Hory (Vetum hutta, Antiquum Montem, Veteres Montes, Altgebirg, Óhegy) na križovatke štátnej hradskej a odbočky na zaniknuté banícke osady Richtárová (Richtergrund), Piesky (Sandberg) s prepojením na Španiu Dolinu (Herregrund). Cez obec vedie autocesta I. triedy medzinárodne významnej spojnice (Istanbul) Belehrad–Krakov, ktorá križuje diaľnicu Bratislava–Košice. Alternatíva starovekej germánskej Medenej cesty (Kupferstrasse) do Škandinávie, alternatíva jantárovej cesty od Krakova do Talianska cez Emonu (Ljubljana) a cez Staré Hory viedla prípojka na Via magna od Sedmohradska. Až do konca stredoveku polovica európskej produkcie medi zo stredoslovenských baní a hút sa ako strategická surovina vozila cez Veľký Šturec či Prašnické sedlo do Liptova a do baltských prístavov cez Staré Hory. V katastri obce sa nachádza rad evidovaných kultúrnych pamiatok sakrálneho i sekulárneho charakteru, kultúrne-historické evidencie jedných najstarších a významnejších montánných činností a nimi súvisiacimi industriálnymi aktivitami (hutníctvo, lesníctvo) duchovenstvo, školstvo a kultúra. Nakoniec okolo Starých Hôr sú koncentrované aj početné pamiatky na protifašistický odboj za SNP, významné sakrálne pamiatky a pamätné miesta každoročných mariánskych osláv.

Samotná budova o úžitkovej výmere cca 135 m² podlahy bola postavená v roku 1898 ako sídlo (a byt) hlavného nadlesného erárnych lesov na mieste ešte staršej budovy patriacej správe lesov, baní a hút v Starohorskej doline. Do majetku SAV bola budova aj s pozemkom prevedená na základe direktívy z KV KSC cez príslušný odbor KNV a ministerstva pôdneho a lesného hospodárstva ako správou ŠL už nevyužívaná stavba po kolaudácii novej budovy Lesnej správy.

K samotnému miestu, ako aj k budovám, sa sukcesívne viažu mnohé historické konnotácie súvisiace so správou baní, lesov a vojnových udalostí v roku 1944. Montánnu činnosť v regióne zo XVI. storočia poznal z autopsie jáchymovský apatekár Georgius Agricola (Bauer), v XVII.–XIX. storočí vodili študentov na prax

profesori štiavnickej akadémie Antonio Scopoli, Nicolaus Freiherr von Jacquin, Johannes Wilckens a hlavný komorný radca Ignác Born, ktorého propagovanú amalgamovaciú metódu uplatnili u nás po prvý raz na Fončorde pri Banskej Bystrici. Na Starých Horách sa vyskytli encyklopedista Matej Bel a pre jeho Notície mapujúci Samuel Mikovíni v XVIII. storočí. V Starých Horách pobudli habsburskí panovníci, nemecko-rímsky cisár a manžel panovníce Márie Terézie Štefan Lotrinský a tiež čerstvo intronovaný nemecko-rímsky cisár Jozef II. Habsbursko-Lotrinský vedno s mladším bratom, florentským kniežaťom a neskorším rakúskym cisárom Leopoldom II. na inšpekčnej ceste hornouhorským erárom. Synovia Márie Terézie sa 17. júla 1764 zúčastnili bohoslužby v chráme *basilica minor* cez cestu zrovna oproti predávanej budove Výskumnej stanice SAV. Zakladateľ slovenskej lesopestebnej tradície Jozef Decret v rokoch 1811–1813 z Lesnej správy riadil zakladanie prvých lesných škôlok v Jelenskej doline a vo Veľkom Kucmanovi pre zalesňovanie v dôsledku uhliarstva spustnutých fatranských lesov. V rokoch 1901–7 pôsobil na Starých Horách generálny riaditeľ hornouhorských erárnych lesov Karol Kaán, zakladateľ leso- a prírodoochranských tradícií aj na Slovensku. Projekt zalesňovania a protilavinóznej ochrany viedol zo Starých Hôr Ing. Vojtech Bukovčan koncom 50. rokov XX. storočia.

Počas krátkeho obdobia SNP medzi 29. agustom až 28. októbrom 1944 v budove lesnej správy mala štáb partizánska brigáda majora Vjačeslava Morozova (pamätná tabuľa na budove), ktorá po potlačení povstania sa stiahla do bunkra pod Jelenskou skalou nad obcou Staré Hory. Počas presunu zvyškov povstaleckej armády do Nízkyh Tatier zdržiaval sa v budove lesnej správy neskorší akademik SAV Karol Šiška, zakladateľ slovenskej kardiochirurgie, vtedy veliteľ a šéfchirurg Prvej poľnej partizánskej nemocnice na Starých Horách, ktorá fungovala cez cestu v budove dnešnej materskej školy (pamätná tabuľa). V závere SNP Povstalecké predsedníctvo SNR malo svoje posledné rokovanie na Starých Horách pred odchodom do hôr cez Donovaly a na veliteľstve partizánskej brigády Pomstiteľ sa zdržiavali ešte hrdina Sovietskeho zväzu generál Anton Nikitič Asmolov, neskoršie zahynuvší generál Ján Golian, Rudolf Viest a Karol Schmidke.

Ako sa stala budova VS prebytočným majetkom a stručný príbeh vedeckého prínosu kolektívu Výskumnej stanice. Nezmyselným sústredovaním ekologického výskumného potenciálu do zvolenského novovzniknuteľného centra objekty troch menších stredoslovenských výskumných kolektívov v Banskej

Štiavnici, vo Východnej, na Starých Horách a vo Zvolene osireli, objekty chátrali a osudu ponechávané mobiliáre sa zavše aj strácali. Starohorská výskumná stanica sa ponajviac cez zimnú sezónu využívala na rekreáciu zamestnancov ROH z predsedníctva a niektorých ústavov SAV a raz do roka sa konal výjazdny obyčajne opulentný branno-športový deň ROH (do r. 1989). Ostatných takmer 30 rokov bola budova prázdna iba cez isté obdobia dochádzal na Staré Hory jeden detašovaný vedecký pracovník, ktorý sa mal súčasne starať o bezpečnosť a funkčnosť objektu pre prípadné návštevy.

Za krátke obdobie 12 rokov viac-menej nerušeného fungovania výskumného tímu sa plnil obvyklý výskumný program (čiastkové úlohy) ŠPZV materských ústavov s obvyklými záverečnými správami aké – vtedy – spravidla nečítali ani oponenti len recipročne navrhovali na odmenu. Zato v rámci neдекларованého interného vedeckého programu prakticky celý kolektív riešiteľov (7 pracovníkov, vrátane 1–2 doktorandov) pracoval na teriologicko-parazitologickom programe, z ktorého terénnych prác do dnešných dní vznikajú publikácie na rôznych pracoviskách SAV, univerzít a múzeí na Slovensku a v zahraničí. Starohorský kolektív inicioval, a v priebehu 3 päťročných cyklov RVHP plnil, jedinú, publikovanými výsledkami (52 pôvodných prác) dokladovanú dlhodobú spoluprácu s MAV (AMBROS et al., 2015). Z materiálov tohto obdobia bolo členmi starohorského kolektívu a spolupracujúcimi kolegami z ČSSR a zo zahraničia (zoznam nižšie) dovedna publikovaných 8 monografií a približne 700 pôvodných vedeckých prác z oblasti teriológie, ornitológie, entomológie a parazitológie. Pracovníci sa zúčastnili vedeckých štipendijných pobytov, vedeckých stáží, výskumných terénnych expedícií a vedeckých stretnutí v 12 krajinách a prijímali na pracovisku pracovné návštevy zo zahraničia celkovo približne 120 kolegov z 8 krajín. Na starohorskom pracovisku bola zriadená a organizovaná činnosť Stredoslovenskej pobočky SZS pri SAV (Slovenskej zoologickej spoločnosti), konali sa vedecké semináre, konferencie so zahraničnou účasťou a koordinoval sa národný vstup do európskeho projektu EMMA (European mapping of Mammals) s účasťou na monografii (MITCHELL-JONES, 1999). Kolektív pracoviska VS Staré Hory získal v roku 1983 cenu Predsedníctva SAV za set publikácií projektu bilaterálnej spolupráce s MAV “Complex parasitological studies of small mammal population – a cooperation between HNHM Budapest and Research Station UEBE SAV Staré Hory”.

Etické a estetické konnotácie Diskutovaná budova VS UEL SAV sa nachádza v centre obce Staré Hory pri zastávke hromadnej dopravy, oproti význačným objektom sakrálnych a svetskej architektúry, s ktorými vďaka jej súčasnej textúre fasády, strechy a ostatných funkčných prvkov tvorí viac-menej jednotný urbánny architektonický segment, takmer bez rušivých detailov. Od budovy sa prechádza ku komplexu budov z obdobia európskeho baroka – budovy banskej správy zo 16. storočia, budovy kláštora redemptoristov a chrámu *basilica minor* z 15. storočia prestavaný a vysvätený roku 1621. Na nároží s odbočkou na zaniknutú osadu Richtergrund je pamätník bojov SNP a nástup na cestu k mariánskemu pútnickému miestu – k studničke. Počas celého vegetačného obdobia z pietnych dôvodov toto miesto denne navštevujú turisti a v termíne každoročných Mariánskych osláv sa tam zhromažďujú niekoľko tisíc veriacich. Tieto religiózne pietne udalosti majú už niekoľko storočnú tradíciu.

Práve z dôvodu zachovania historického rázu miesta s charakteristickou estetickou architektúrou je z hľadiska krátkodobej perspektívy krajiny riskantné budovu scudziť najmä súkromnej osobe, najskôr s podnikateľskými zámermi. Je všeobecne známe, pri súčasnom stave nevyhnutnosti práva, čoho sú developeri schopní. Potrebuje tradičné pútnické miesto mať naproti bazilike minor zo XVI. storočia hlučný zábavný podnik s laserovou show, herňu, thajský masážny salón? Ako by pôsobila pestrá fasáda á la Hundertwasser na Starých Horách?

Zavše aj nezodpovední zodpovední funkcionári nech ráčia uvažovať a konať v záujme kultúry tohto národa.

Občiansky protest voči zámeru odpredať historickú budovu VS UEL SAV v Starých Horách podpísali: Michal Ambros, RNDr. Nitra, Alexander Dudich, emer. univ. prof. RNDr. CSc., Banská Štiavnica, Ján Kováčik, RNDr. Nimnica, Anna Kvasňovská, RNDr. Bytča a Andrej Stollmann, RNDr. Hurbanovo – všetko bývalí pracovníci Výskumnej stanice SAV v Starých Horách v rokoch 1973–1985 (1993).

Súčasne svoju podporu občianskemu protestu voči odpredaju historickej budovy vyslovilo a svojimi podpismi potvrdilo osem profesorov, docentov a akademických údov slovenských univerzít. Tí, na základe osobných vedeckých kontaktov a publikovaných prác, hodnotia vedecký prínos diela kolektívu pracovníkov bývalého pracoviska VS Staré Hory na základnom výskume štruktúry a funkcie biologických systémov ako obnoviteľných prírodných zdrojov za mimoriadne významný a na Slovensku priekopnícky, najmä z aspektu očakávaných zmien v štruktúre bioty Karpatsko-panónskeho geosystému následkom už aj

v súčasnosti detekovaných významných odchýliek parametrov makroklimy. Sú toho názoru, že budova pracoviska by mala zostať vo vlastníctve SAV a slúžiť ako výskumné či školiace pracovisko pre terénne práce biologicko-ekologického zamerania a nemalo by byť uvoľnené / poskytnuté pre súkromné, prípadne aj kontroverzné developerské zábery v lokalite so svojráznym *geniom loci* a s významnou historickou a vedeckou minulosťou.

Literatúra (vedecké monografie a tematické súbory publikácií z materiálov VS Staré Hory)

- AMBROS, M.; DUDICH, A.; KOVÁČIK, J.; MATSKÁSI, I.; MÉSZÁROS, F.; MURAI, E.; A. STOLLMANN (2015): Data to ecological research of East-Beskydian beech forests. Acta Univ. Presoviensis, Folia Oecologica, 7 (2), pp. 67–76. * Report No. 52 from the project "Complex parasitological studies on small mammal populations, a cooperation between the Dept. of zoology, Hungarian Natural History Museum, Budapest, and the Institute of Experimental Biology and Ecology, Slovak Academy of Sciences, Research station Staré Hory".
- MITCHELL-JONES, A. J.; AMORI, G.; BOGDANOWICZ, W.; KRYŠTUFK, B.; REIJNDERS, P. J. H.; SPITZENBERGER, F.; STUBBE, M.; THISSEN, J. B. M.; VOHRALIK, V.; ZIMA, J. (1999): The Atlas Of European Mammals. The Academic Press, London, 484 pp.
- BALÁŽ, I.; AMBROS, M. (2005): Biológia, ekológia a rozšírenie druhov rodu *Sorex* na Slovensku. UKF Nitra, 80 pp.+ Appendix.
- BALÁŽ, I.; AMBROS, M.: (2007): Rozšírenie, habitus populácie a rozmnožovanie druhov *Crocicidura* Herm. a *Neomys* Kaup (Mammalia, Eulipotyphla) na Slovensku. UKF Nitra, Prírodovedec 287, 99 pp.
- BALÁŽ, I.; AMBROS, M. (2010): Distribution & Biology of Muridae family (Rodentia) in Slovakia. 1st part: *Chionomys nivalis*, *Microtus subterraneus*, *Microtus tatricus*, *Myodes glareolus*, UKF Nitra, Prírodovedec 412, 115 pp.
- BALÁŽ, I., AMBROS, M.; TULIS, F. (2012): Biology & distribution of the species of the family Muridae (Rodentia) in Slovakia. 2nd part: *Apodemus flavicollis*, *Apodemus sylvaticus*, *Apodemus uralensis*, *Apodemus agrarius*. UKF Nitra, Prírodovedec 518.
- BALÁŽ, I., AMBROS, M. et al. (2013): Hlodavce a hmyzožravce Slovenska. UKF Nitra, Prírodovedec 547, 198 pp.
- DUDICH, A.; LYSÝ, J.; ŠTOLLMANN, A. (1987): Derzeitige Erkenntnisse über die Verbreitung der Kleinsäuger (Insectivora, Rodentia) im südlichen Teil der Donauebene [Súčasný poznatky o rozšírení drobných zemných cicavcov (Insectivora, Rodentia) južnej časti Podunajskej nížiny]. Sprav. obl. Podunajsk. múz. v Komárne, Prír. vedy 5/1985, pp. 157–186.
- DUDICH, A.; ŠTOLLMANN, A. (1987–1994): Materiály drobných zemných cicavcov a ich ektoparazitov (Acarina, Anoplura, Siphonaptera) z chránených území SSR. 1. Prehľad lokalít zo Stredoslovenského kraja. Zbor. Slov. nár. Múz. 33, pp. 147–171. 2. Prehľad Západoslovenského kraja. Ochrana prírody 8, pp. 53–70. 3. Prehľad Východoslovenského kraja. Zborník Východoslov. múz. v Košiciach, Prír. vedy, 31, pp. 23–40. 4. Dokončenie-prehľad lokalít za obdobie rokov 1985–1990. Ochrana prírody 12, pp. 311–344.
- DUDICH, A.; AMBROS, M.; STOLLMANN, A. (1993): K poznaniu mikromamalií a ektoparazitov Ponitria. 1. Teriologická a parazitologická bibliografia. 2. Drobné zemné cicavce (Insectivora, Rodentia). 3. Blchy (Siphonaptera) cicavcov

(Insectivora, Rodentia, Carnivora) okresu Nitra. Rosalia (Nitra) 9, pp. 189–272.

DUDICH, A.; AMBROS, M.; KOVAČIK, J. (1986–1996): Ektoparazitofauna drobných zemných cicavcov (Insectivora, Rodentia) južnej časti Podunajskej nížiny so zreteľom na Žitný ostrov. 1. Siphonaptera. 2. Ixodidae, Anoplura, Trombiculidae. 3. Roztoče (Mesostigmata). Žitnoostrovské múzeum Dunajská Streda, Spravodaj múzea 9/1985, pp. 61–96, 13/1990, pp. 24–47, 19/1995, pp. 66–78.

DUDICH, A. (1995): Synecological study of small mammals ectoparasites of spruce forests in Stredné Beskydy Mts (West Carpathians) [Synekologická štúdia ektoparazitov drobných cicavcov smrekových lesov v oblasti Stredných Beskýd]. Technická univerzita Zvolen, VPA 8/94, 47 pp. (in Slovak).

DUDICH, A. (1996–1998): Sympatry and parapatry in species of *Peromyscopsylla* Fox, 1939 (Siphonaptera: Leptopsyllidae) in West Carpathians. 1. Distribution of *Peromyscopsylla bidentata* (Kolenati) 2. Distribution of *Peromyscopsylla silvatica* (Meinert) 3. Distribution of *Peromyscopsylla fallax* (Rothschild, 1909) on the territory of Slovak Republic. Acta Fac. Ecol. (Zvolen) 3, pp. 77–91; 4, pp. 75–85; 5, pp. 127–141.

DUDICH, A.; CYPRICH, D. (1999–2003): Sympatry and parapatry species of *Euctenophthalmus* Wagner, 1940 (Siphonaptera: Ctenophthalmidae) in West Carpathians. 1. Distribution of *Euctenophthalmus orientalis* (Wagner, 1898) 2. Distribution of *Euctenophthalmus congener* (Rothschild, 1907), 3. Distribution of *Euctenophthalmus obtusus* Jordan & Rothschild, 1912, 4. Distribution of *Euctenophthalmus (Euctenophthalmus) uncinatus* (Wagner, 1898) in Slovak republic. Acta Fac. Ecologiae (Zvolen) 6, pp. 151–162; 7, pp. 199–213; 10, pp. 93–104; 12, pp. 73–87.

KRIŠTOFÍK, J.; DANKO, Š. (eds.) (2012): Cicavce Slovenska – Rozšírenie, bionómia a ochrana. Veda, vydavateľstvo SAV, Bratislava, 711 pp.

MAŠÁN, P.; FENĎA, P. (2010): A Review of the Laelapid Mites associated with terrestrial mammals in Slovakia, with a Key of the European Species (Acari: Mesostigmata, Dermanyssoidea). Ústav zoológie SAV, Bratislava, 324 pp.

MIDRIAK, R.; BITUŠÍK, P.; BORTEL, J.; DUDICH, A.; HILBERT, H.; JANČOVÁ, G.; NOVIKMEC, M.; SLÁVIKOVÁ, D.; TEREK, J.; VALTYNÍ, J.; ZAUŠKOVÁ, L. (1998): The landscape diversity and its protection in the eastern part of the East Carpathians Biosphere Reserve [Rôznorodosť krajiny a jej ochrana východnej časti Biosférickej rezervácie Východné Karpaty]. Vedecké štúdie 11/1997A TU Zvolen, 54 pp.

algd

* * *

„Zoológia 2018“

Všetkých záujemcov o zoológiu si dovoľujeme pozvať na kongres Zoológia 2018, ktorý sa uskutoční v dňoch 22. až 24. novembra 2018 v priestoroch Technickej univerzity vo Zvolene. Prihlasovanie na kongres bude spustené 1. júna 2018. Všetky detailné informácie je možné nájsť v 1. oznámení a na internetovej stránke:

www.szs.sav.sk

22. - 24. november 2018, Zvolen

predsedníctvo SZS

* * *

Súťaž RSVS pre mladých vedeckých pracovníkov a doktorandov

Rada slovenských vedeckých spoločností (RSVS) vyhlásila súťaž pre mladých vedeckých pracovníkov a doktorandov, ktorej cieľom je aktivizovanie mladej generácie v oblasti popularizácie vedy, osobitne aj výsledkov špičkového vedeckého výskumu na Slovensku. Súťaže sa môže zúčastniť každý mladý vedecký pracovník a doktorand na Slovensku, ktorý je členom niektorej z členských organizácií RSVS, teda aj Slovenskej zoologickej spoločnosti, a ktorý ku koncu daného kalendárneho roka dovŕši najviac 35 rokov. Záujemcovia sa prihlasujú do súťaže prostredníctvom vedeckej spoločnosti, ktorá je členskou organizáciou RSVS. Detailné informácie nájdete v štatúte súťaže RSVS pre mladých vedeckých pracovníkov a doktorandov zverejnenom na internetovej stránke Slovenskej zoologickej spoločnosti pri SAV.

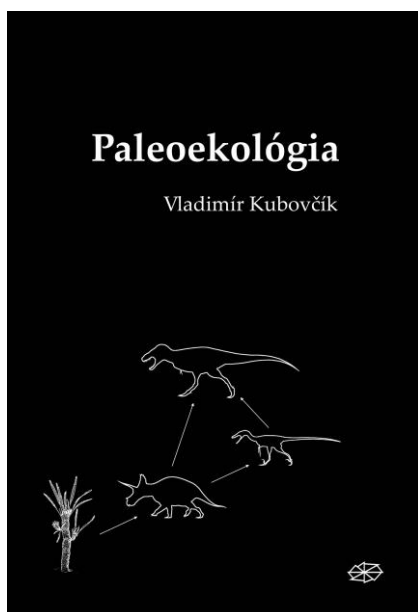
predsedníctvo SZS

* * *

Nová zoologická literatúra

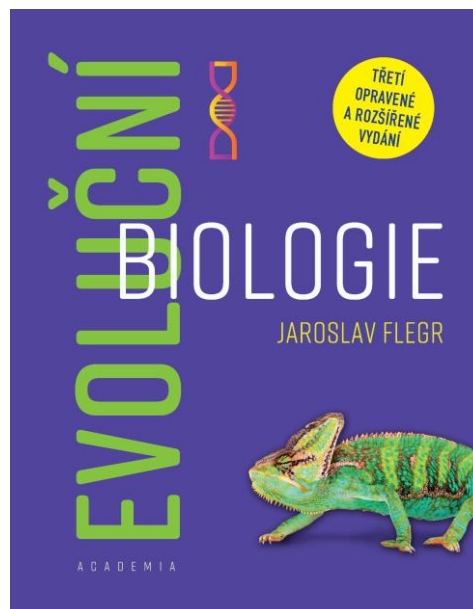
Na knižnom trhu sa objavilo niekoľko nových publikácií, ktoré by pre mnohých z vás mohli byť zaujímavé.

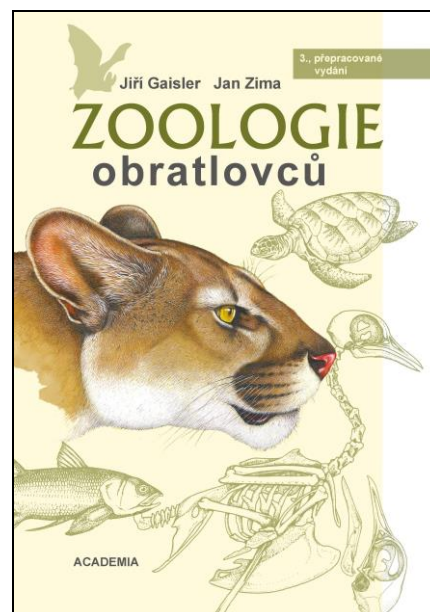
KUBOVČÍK, V. (2017): Paleoekológia. Technická univerzita vo Zvolene, 226 pp.

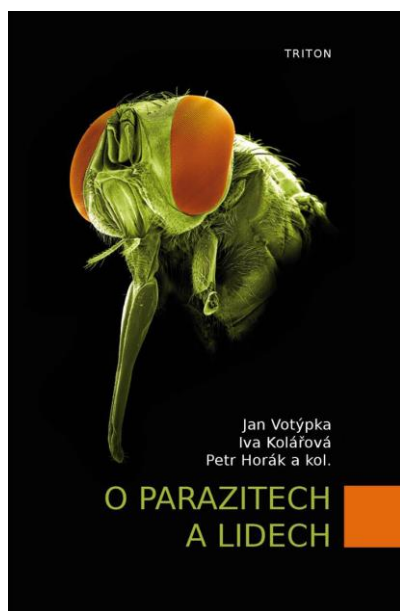
ANDĚRA, M.; SOVÁK, J. (2018): Atlas fauny České republiky. Academia, Praha, 668 pp.

FLEGR, J. (2018): Evoluční biologie. 3. prepracované vydanie, Academia, Praha, 572 pp.

GAISLER, J.; ZIMA, J. (2018): Zoologie obratlovců. 3. prepracované vydanie, Academia, Praha, 696 pp.

VOTÝPKA, J.; KOLÁŘOVÁ, I.; HORÁK, P. a kol. (2018): O parazitech a lidech. Academia, Praha, 340 pp.

Prihláška za člena
Slovenskej zoologickej spoločnosti

Meno:	Priezvisko, titul:
Dátum narodenia:	Miesto narodenia:
Kontaktná adresa Názov inštitúcie:	
Ulica, č.:	telefón:
Mesto:	fax:
Okres:	
PSC:	e-mail:
Môj záujem sa sústreďuje na oblasti (označte):	
entomológia	☐
iné bezstavovce	☐
ichtyológia	☐
batrachológia	☐
herpetológia	☐
ornitológia	☐
mammaliológia	☐
ochrana fauny	☐
etológia	☐
Dátum:	
Podpis:	

Prihlášku po vyplnení pošlite, prosím, na poštovú alebo e-mailovú adresu predsedu SZS:

Vladimír Kubovčík, predseda SZS
Fakulta ekológie a environmentalistiky
Technická univerzita vo Zvolene
T. G. Masaryka 20117/24
960 53 Zvolen
✉ kubovcik@tuzvo.sk

* * *

Prihláška za člena
Slovenskej zoologickej spoločnosti

Meno:	Priezvisko, titul:
Dátum narodenia:	Miesto narodenia:
Kontaktná adresa Názov inštitúcie:	
Ulica, č.:	telefón:
Mesto:	fax:
Okres:	
PSC:	e-mail:
Môj záujem sa sústreďuje na oblasti (označte):	
entomológia	☐
iné bezstavovce	☐
ichtyológia	☐
batrachológia	☐
herpetológia	☐
ornitológia	☐
mammaliológia	☐
ochrana fauny	☐
etológia	☐
Dátum:	
Podpis:	

Prihlášku po vyplnení pošlite, prosím, na poštovú alebo e-mailovú adresu predsedu SZS:

Vladimír Kubovčík, predseda SZS
Fakulta ekológie a environmentalistiky
Technická univerzita vo Zvolene
T. G. Masaryka 20117/24
960 53 Zvolen
✉ kubovcik@tuzvo.sk

* * *

Názov časopisu	Bulletin Slovenskej zoologickej spoločnosti pri SAV ISSN 1339-178X
Ročník a číslo	ročník 7., číslo 1/2018 (prvé číslo vyšlo 16. marca 2012)
Vydáva	© Slovenská zoologická spoločnosť pri SAV
Sídlo vydavateľa	Slovenská zoologická spoločnosť pri SAV Mlynská dolina B-II 842 15 Bratislava
Redakcia	Vladimír Kubovčík , predseda redakčnej rady Fakulta ekológie a environmentalistiky Technická univerzita vo Zvolene T. G. Masaryka 2114/27 960 53 Zvolen tel.: 045-5206 605 e-mail: kubovcik@tuzvo.sk Michal Ambros , člen redakčnej rady, michal.ambros@sopsr.sk Peter Bačkor , člen redakčnej rady, Peter.Backor@gmail.com Ivan Baláž , člen redakčnej rady, ibalaz@ukf.sk Peter Manko , člen redakčnej rady, peter.manko@unipo.sk Ladislav Pekárik , člen redakčnej rady, ladislav.pekarik@savba.sk
Periodicita	občasník , vychádza podľa potreby a aktuálnej situácie v zoológii na Slovensku, cca 2 až 4-krát ročne
Dostupné na internetovej stránke	www.szs.sav.sk